

Algemene Beschouwing GroenLinks bij begroting 2023

Voorzitter!

De wereld is in transitie, en daardoor chaotischer en minder voorspelbaar. Wie vorig jaar oktober correct had voorspeld hoe de wereld er nu uitziet zou destijds uitgemaakt zijn voor fantast of pessimist. Oorlog in Oekraïne. Een afschuwelijke situatie die bijna doet vergeten dat we ook al een klimaatprobleem, een stikstofprobleem en een biodiversiteitsprobleem hebben. En in ter Apel slapen te vaak vluchtelingen in de open lucht.

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor de inwoners en het leven in Zeist. Energiekosten reizen de pan uit en een snel stijgende inflatie zorgt er voor dat steeds meer mensen merken dat ze aan het eind van de maand geld te kort komen. Ook mensen met een zogenaamd midden-inkomen krijgen het huishoudboekje niet meer rond en krantenartikelen wijzen op steeds meer individuen die nu nog net niet in beeld zijn bij de schuldhulpverlening.

En is corona al klaar met ons? Zelfs als de ziektegevallen meevallen moeten we ons realiseren dat de reserves van menig MKB-er en zzp-er zijn uitgeput.

Is het dan alleen maar narigheid? Gelukkig niet. GroenLinks is een optimistische partij waar we graag meedenken en vooruitkijken. Bij de verkiezingen in maart zijn we daarvoor door de kiezers beloond en de grootste partij in Zeist geworden. We zijn daar trots op en het brengt verplichtingen met zich mee. Inmiddels ligt er een prima coalitie-akkoord met een uitwerking bij de begroting. Gelukkig komt er ook meer geld van de rijksoverheid zodat deze begroting en die voor de komende jaren er gunstiger uit kunnen zien.

Ook positief is de manier waarop we in Zeist omgaan met vluchtelingenopvang. GroenLinks is trots op de inspanning die met gemeentelijke ondersteuning in en door Zeist gepleegd wordt door een groot aantal vrijwilligers. Talloze initiatieven passen bij de traditie die we in Zeist hebben met betrekking tot de opvang. Laten we hopen dat veel meer gemeentes vergelijkbare actie ondernemen.

GroenLinks vindt dat het college goede keuzes heeft gemaakt in de begroting en bij de verdeling van de extra gelden én zoals het hoort heeft onze fractie een aantal opmerkingen en suggesties ter verbetering.

Bestaanszekerheid

Zoals gezegd, het zijn zware tijden voor inwoners die door stijgende kosten in schulden dreigen te raken. Maar ook ondernemers hebben het zwaar. Juist omdat de omstandigheden die de problemen veroorzaken bijna per maand veranderen vraagt dat om een aanpak die – naast algemene maatregelen - rekening houdt met veel factoren waardoor er op maat ondersteuning kan worden geboden aan wie het echt nodig heeft. Juist in dat maatwerksysteem is door dit college in het afgelopen half jaar flink geïnvesteerd. De sociale dienst en alle gemeentelijke en maatschappelijke hulporganisaties staan klaar voor de inwoners en ondernemers.

Perspectief voor jongeren

GroenLinks heeft blijvend aandacht voor problemen onder jongeren. Zoals lange wachttijden in de zorg. Gelukkig zijn er verbeteringen in vroegsignalering van problemen, de inkoop van zorg en onderlinge afstemming in de regio. Door verschillende omstandigheden neemt de vraag naar jeugdzorg toe en GroenLinks vraagt daar aandacht voor. Hoe kun je als gemeente onze jongeren meer perspectief geven als het gaat om passend onderwijs, zelfstandige woonruimte, specialistische gezondheidszorg, een duurzame toekomst en omgaan met schulden? Extra aandacht vragen we voor het groeiende aantal ernstige eetstoornissen onder jongeren. Laatst hoorde ik het schrijnende verhaal van ouders met een dochter die net achttien is geworden die zowel eetproblemen als

zelfmoordneigingen heeft. Problemen die vragen om een hooggespecialiseerde aanpak. Maar gespecialiseerde zorgaanbieders die beide problemen kunnen behandelen zijn nauwelijks te vinden én deze jonge vrouw komt bij het verlaten van de jeugdzorg weer onder aan de wachtlijst. Vandaar de vraag aan het college wat er vanuit een gemeente extra kan worden gedaan voor deze groeiende groep.

Perspectief voor woningzoekenden

Het is goed om te zien dat er geld is gereserveerd voor de voorbereiding van het bouwen van veel huizen. Maar er liggen ook kansen bij het maximaal inzetten van het bestaande woningbestand. Welke mogelijkheden ziet het college om drempels weg te halen zodat de beschikbare ruimte in vooral grotere woningen optimaal kan worden benut?

Zeist heeft ook veel monumentale woningen en met de stijging van energielasten komen eigenaren en huurders monumenten in de problemen. GroenLinks wil ook hen niet in de kou laten staan wij staan voor verruiming van mogelijkheden voor verduurzaming en we roepen het college op dit met voorrang op te pakken.

Financiën

In de begroting zijn reserveringen opgenomen voor inwoners en ondernemers die in de problemen komen, de stelposten samenleving en lastenverlichting. GroenLinks vindt dat een goede voorbereiding. We gaan er wel van uit dat het bij lastenverlichting met name gaat om rioolrechten en afvalstoffenheffing. De stelpost samenleving staat nu op 350.000 euro maar de kans is groot dat er meer middelen nodig zijn dus wij roepen het college op om hier ruimhartiger te zijn en indien nodig dit bedrag te verhogen waarbij we voorstellen de kosten te dekken uit de Reserve IOZ.

Zeist staat bekend om zorgvuldig financieel beleid en het goed op orde houden van de reserves. Zeist staat er uitstekend nu voor. In de meerjarenbegroting staan alvast bedragen van 7 ton in 2024 en 2025 om de reserves te laten groeien. Als de onzekerheid te groot blijft vindt Groenlinks het voorbarig om 7 ton vast te leggen voor reservering en wij houden de mogelijkheid open om daar bij de kadernota een ander standpunt over in te nemen.

Investeren in natuur

GroenLinks is heel blij met concrete bedragen voor het bevorderen van biodiversiteit. We gaan er van uit dat er in 2023 en de jaren er na concrete en zichtbare stappen worden gezet om de natuur en ons dorp groener, schoner en diervriendelijker te maken. Een ton per jaar is een mooie eerste investering en wij verwachten dat er de komende jaren veel meer geld nodig is om de kwaliteit van onze bossen, parken, wijken, velden, sloten, vaarten en ecologische verbindingen te beschermen en verbeteren. Voor het voorgenomen onderzoek in het eerste jaar en vervolgens ook voor de uitvoering lijkt ons inkoop van ecologische kennis een vereiste en we overwegen daartoe een motie in te dienen.

Duurzaam ondernemen

Recent onderzoek laat zien dat het voor de toekomst cruciaal is om de overstap te maken van een economie op basis van éénmalig gebruik naar een economie met voortdurend hergebruik van producten en materialen. In de begroting staat dat er wordt gewerkt aan een actieplan. GroenLinks vindt ook dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven en trekker moet zijn. Wij willen beleid dat ondernemers steunt die toekomst hebben en zich inzetten voor een duurzaam Zeist. Kan het college ons iets meer gevoel geven bij de elementen van het actieplan?

Voorzitter, menselijk, eerlijk duurzaam was het motto van GroenLinks bij de verkiezingen en dat heeft geresulteerd in het programma *Samen werken aan Zeist*. Wij denken dat er met de huidige begroting menselijk, eerlijk en duurzaam samen wordt gewerkt aan het goede leven in Zeist.